

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Høring av forslag til endringer i fagskoleforskriften om institusjonsakkreditering Høringsfrist 6. mars

Utdanningsforbundet takker for invitasjon til å svare på høring om institusjonsakkreditering av fagskolen. I høringssvaret gir vi først noen overordnede innspill til høringen. I tillegg vil vi kommentere noen enkeltforslag.

Generelt

Institusjonsakkreditering gir fagskolene et utvidet handlingsrom slik at de raskere skal kunne opprette utdanningstilbud som arbeidslivet trenger og etterspør. Dette er en viktig del av fagskolens oppdrag, og institusjonsakkreditering kan derfor være til gode både for fagskolene, studenter og for det mottakende arbeidsliv. Generelt mener vi at departementets forslag til vilkår for institusjonsakkreditering langt på vei sikrer at fagskoler som får innvilget slik akkreditering er solide og kompetente nok til å forvalte ansvaret på en god måte.

Utdanningsforbundet mener imidlertid at autonomien og fullmaktene som fagskoler får ved institusjonsakkreditering ikke må bidra til å redusere eller skape mer utydelige skiller mellom høyere yrkesfaglig utdanning og universitet og høyskoler. Dette er to ulike sektorer med hvert sitt oppdrag og som bygger på ulike tradisjoner. De to sektorene skal utfylle hverandre, ikke konkurrere. Fagskoleutdanninger skal være korte og praktiske videreutdanninger som i hovedsak er rettet mot de med yrkesfag på videregående skole, mens utdanningstilbud i UH-sektoren er vitenskapelige, forskningsbaserte og bygger på generell studiekompetanse. Høyere yrkesfaglig utdanning gir ikke de samme kvalifikasjonene som UH. Videre er gradsbetegnelser som brukes i UH basert på Bologna-prosessen og er beskyttet i UH-loven, mens gradsbetegnelsen som hjemles i forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning er I høyere og lavere fagskolegrad.

Institusjonsakkreditering må ikke medføre at omfanget på fagskoleutdanningene går utover de fastsatte rammene som gjelder i lovverket. Hovedregelen i Lov om høyere yrkesfaglig utdanning er at fagskoleutdanninger skal være korte utdanninger på maksimum to år på heltid.

Loven åpner for å tilby utdanninger på inntil tre år i noen få tilfeller.¹ NOKUTs regelverkveiledning viser imidlertid til at dette er unntak som skal tolkes svært strengt. Utdanninger som går utover to år kan bare akkrediteres når det kan dokumenteres at utdanningen fører frem til et yrke som krever autorisasjon eller sertifisering som studentene ikke kan oppnå i to års utdanning. Hittil har slike godkjenninger bare blitt gitt til noen få utdanninger innenfor samferdsel. Fagskoler med fagområdeakkreditering må søke departementet om tillatelse til å etablere treårige utdanningsløp, selv om utdanningen ligger innenfor fagskolens akkrediterte fagområde. *Utdanningsforbundet forutsetter at denne bestemmelsen også må gjelde for fagskoler som får innvilget institusjonsakkreditering.*

Fagskolene må ha sterke interne systemer og rutiner for å unngå at det opprettes utdanninger som kan forveksles med profesjonsutdanningene i UH, eller som truer profesjonsutdanningenes faglige integritet. Forskjellene mellom høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning må være forståelige og tydelige for fagskolens ansatte, for studenter og for arbeidslivet. Dette mener vi at må ivaretas bedre i fagskolenes kvalitetsarbeid og gjennom gode ordninger med eksternt tilsyn. I tillegg må rådgivningstjenesten både i de videregående skolene og i de fylkesvise karrieresentrene styrke sin kompetanse om høyere yrkesfaglig utdanning slik at flere studenter som velger fagskoleutdanning tar informerte utdanningsvalg og har et realistisk bilde av hvilke muligheter utdanningen fører fremt til både i arbeidslivet og i utdanningssystemet.

Som en kvalitetssikring er det viktig at fagskoler som søker om institusjonsakkreditering har tett dialog med NOKUT gjennom hele søknadsprosessen. Myndighetene må også involvere og samarbeide med sektoren, både i implementeringen av forskriften og når det skal utarbeides veiledninger og støttemateriale.

Innspill til del 3 – Departementets vurdering og forslag til vilkår for institusjonsakkreditering

3.2 Erfaring med fagområdeakkrediteringer

Departementets forslag til vilkår bygger langt på vei på systemer som allerede finnes for akkreditering. De foreslåtte vilkårene tilsvarer eksisterende vilkår eller er en videreutvikling av de som gjelder i dagens regelverk. Ved utformingen av vilkårene, har departementet vektlagt at kravene skal være tydelige og at de skall bidra til en transparent og rettferdig søknadsprosess. Tydelige krav gjør det enklere for fagskolene å kunne vurdere om de oppfyller vilkårene for institusjonsakkreditering før de søker og er positivt. Samtidig er det viktig at vilkårene samlet sikrer at studenter, arbeidsgivere og andre kan ha tillit til at fagskolene tilbyr utdanning av god kvalitet.

Utdanningsforbundet støtter krav om at fagskolen har to fagområdeakkrediteringer på tidspunktet den søker om institusjonsakkreditering, og at fagskolen selv må ha akkreditert minst to utdanninger fordelt på ulike fagområder. Vi støtter også at fagskolen på en tilfredsstillende måte må ha uteksaminert minst to kull med studenter fra to utdanninger som fagskolen selv har akkreditert på søknadspunktet.

Etter dagens regler er det ikke minstekrav til omfang for fagskoleutdanninger dersom fagskolen fra før tilbyr minst én akkreditert fagskoleutdanning på seksti studiepoeng eller mer, som det er uteksaminert kandidater fra i minst to år, jf. fagskoleloven § 4 a. Det vil si at noen

¹ § 4a i Lov om høyere yrkesfaglig utdanning.

fagskoler kan oppfylle vilkåret ved å selv ha akkreditert for eksempel to utdanninger på 20 studiepoeng innenfor hvert sitt fagområde. Utdanningsforbundet mener 20 studiepoeng er for lite og ønsker å presisere at fagskolen må ha akkreditert minst to nye utdanninger på minimum 30 studiepoeng.

Utdanningsforbundet støtter forslaget om et tilleggsvilkår om helhetlig vurdering. Det åpner for at NOKUT kan vurdere alle sidene av virksomheten til fagskolen og gir en ekstra forsikring av at fagskoler som får institusjonsakkreditering er i stand til å forvalte akkrediteringen.

De foreslåtte vilkårene fokuserer i hovedsak på innsatsfaktorer, som for eksempel fagmiljø og kvalitetsarbeid. En alternativ tilnærming for å sikre god kvalitet i utdanningene, kan være å stille vilkår som i større grad fokuserer på resultat. Departementet skriver i høringsnotatet at en resultatbasert tilnærming vil bryte med det eksisterende systemet for akkreditering, og bør i så tilfelle også vurderes for vilkårene for fagområdeakkreditering. Utdanningsforbundet støtter at vilkår for institusjonsakkreditering for høyere yrkesfaglig utdanning og i framtiden skal være knyttet til innsatsfaktorer heller enn resultat.

3.3 Primærvirksomheten skal være utdanning

Utdanningsforbundet støtter at regelverket fortsatt tydeliggjør av at fagskolens primærvirksomhet skal være utdanning, og at den må være avgrenset fra eventuell annen virksomhet.

3.4 Garanti eller forsikringsordninger for skolepenger

Utdanningsforbundet støtter i utgangspunktet at fagskolen må delta i garanti- eller forsikringsordning som sikrer studenter refusjon av innbetalte skolepenger dersom fagskolen frivillig eller pålagt stanser en fagskoleutdanning og dette medfører at noen studenter ikke får fullført utdanningen etter oppsatt plan. Garanti- eller forsikringsordningen skal dekke innbetalte skolepenger for fagskoleutdanninger som enten blir avbrutt eller ikke starter. Dette er viktig for studentenes trygghet.

Samtidig er vi kjent med at dagens tolkning og veiledning til forskriften gjør det økonomisk umulig å innfri kravene til garanti- eller forsikringsordninger for private fagskoler. Nærmere halvparten av norske fagskolestudenter studerer ved private fagskoler. For å sikre at også disse studentene får beskyttelse mot tap av innbetalte skolepenger, anbefaler vi at departementet ser på alternative løsninger for at også rettighetene til private fagskolestudenter ivaretas.

Utdanningsforbundet slutter seg til at private fagskoler må vise til positiv egenkapital det siste avsluttende regnskapsåret før de søker om institusjonsakkreditering. En stabil og god økonomi er en viktig faktor for at en fagskole skal kunne sikre gode fasiliteter og et solid fagmiljø, som igjen bidrar til at fagskolene er av solid kvalitet. Siden de offentlige fagskolene organiseres og finansieres på en måte som gjør det uegnet å vurdere egenkapitalen, er det rimelig at vilkåret bare skal gjelde for private skoler.

3.6. Prosedyrer for akkreditering av egne utdanninger

Utdanningsforbundet støtter forslaget om at fagskolens system for kvalitetssikring skal vise prosedyrer for hvordan fagskolen akkrediterer nye utdanninger og gjennomfører vesentlige

endringer i eksisterende utdanninger. Vi mener at *vesentlige endringer* må strykes, da dette også inkluderer mindre omfattende endringer, som for eksempel navneendringer.

3.7 Fagmiljø

Departementet ber høringsinstansene spesielt om innspill til de konkrete kvantitative kravene som foreslås.

1. «Minst 50 prosent av fagskolens undervisere eller undervisningsårsverk skal være fast ansatte» ved fagskolen.
2. «En tilstrekkelig andel av fagskolens undervisere eller undervisningsårsverk skal være fast ansatte ved fagskolen»

Utdanningsforbundet mener at alternativ 1. med krav om 50 prosent er klart best og en forbedring fra dagens lovverk. Et konkret krav vil gjøre jobben enklere for NOKUT, og er mer forutsigbart for fagskolene. Fast ansettelse er viktig for å sikre at fagskolen har et stabilt fagmiljø og for at utviklingsarbeidet holder høy kvalitet. *Samtidig vil vi understreke at det må være mål om at en større andel enn 50 prosent av de ansatte skal være ansatte i faste stillinger.*

Utdanningsfaglig utdanning

Utdanningsforbundet mener at i fagskolen, hvor hovedvirksomheten er undervisning, må det være klare kompetansekrav til pedagogikk/undervisningsfaglig utdanning for hele undervisningspersonalet. Utdanningsforbundet arbeider for at lærere i fagskolen skal ha en sterk faglig og pedagogisk kompetanse, og at det blir innført tydelige kompetansekrav for fagskolelærere. Et solid og godt kvalifisert lærerkollegium med kompetanse i fag og formidling av fag er en styrke.

Departementet foreslår at minst 30% av de tilsette skal ha "utdanningsfaglig kompetanse", men i det konkrete forslaget til forskrift er dette skrevet inn som "tilstrekkelig utdanningsfaglig kompetanse". *Utdanningsforbundet støtter at kravet til pedagogisk kompetanse blir en del av vilkårene, men mener at departementets forslag om at 30% av undervisningsårsverkene skal ha utdanningsfaglig bakgrunn er altfor lavt.*

Fagskolen må ha en stabil lærerstab som har relevant faglig kompetanse på nivået over det de skal undervise i, og ha en nasjonal og anerkjent pedagogisk lærerutdanning. Utdanningsforbundet mener at krav om pedagogisk kompetanse hos undervisningspersonalet ved fagskolene må være et statlig ansvar, som institusjoner med tilbud om praktisk-pedagogisk utdanning i yrkesfag bør kunne tilby.

Utdanningsforbundet støtter at fagskolen har ansvar for å sikre at fagmiljøet gjennomfører nødvendig faglig og pedagogisk utviklingsarbeid og at fagmiljøene skal delta i relevante faglige og internasjonale samarbeid og nettverk. Vi slutter oss til forslaget om at fagskolen skal ha en strategi som inkluderer mål og tiltak for hvordan fagskolen vil utvikle utdanningsporteføljen.

3.9 Læringsmiljøutvalg

Utdanningsforbundet støtter departementets forslag til læringsmiljøutvalg som skal bidra til at bestemmelsene om læringsmiljøet i fagskolen følges opp. Læringsmiljøet er viktig for å sikre studentenes medvirkning i prosesser som berører læringsmiljøet.

3.8. Tilfredsstillende kvalitetsarbeid

Utdanningsforbundet støtter at fagskolen skal ha et tilfredsstillende kvalitetsarbeid. Det må innebære at fagskoler har gode interne systemer for kvalitetsutvikling, forbedringer og som sikrer fagskoleutdanningenes yrkesrelevans. Fagskolene må også kunne gi tilfredsstillende dokumentasjon av kvalitetsarbeidet ved fagskolen og avdekke eventuell sviktende kvalitet i utdanningene slik det er regulert i fagskoleforskriften § 49. Det er viktig at NOKUT fører tilsyn med fagskolenes kvalitetsarbeid jfr, § 5b i fagskoleloven.

Del 5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om institusjonsakkreditering for fagskoler vil få økonomiske og administrative konsekvenser, både for NOKUT og for den enkelte fagskole. Det er avgjørende at fagskolene har og får reassurer til å gjennomføre akkrediteringsarbeidet. I tillegg er det nødvendig at fagskolene har ressurser til å drive m.a. kvalitetsarbeid og utviklingsarbeid slik det blir skissert i vilkåra for akkreditering.

Med vennlig hilsen

Morten Solheim
Seksjonsleder

Kristin Vik
Seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevet signatur.